

คุณภาพชีวิตของพนักงานเก็บขยะ กรณีศึกษาภาคใต้ ประเทศไทย

Quality of Life among Garbage Workers,
Case Study : Southern Thailand

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสเมศริ เดชรัตน์ ปร.ด. (เวชศาสตร์เขตร้อน)
อาจารย์ประจำสาขาสุขศาสตร์อุตสาหกรรมและสุขภาพสิ่งแวดล้อม
คณะวิทยาการสุขภาพและการกีฬา มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตและศึกษาคุณภาพชีวิตจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานเก็บขน/คัดแยกขยะของเทศบาลในพื้นที่ที่ฝังกลบแบบถูกหลักสุขาภิบาล 5 แห่ง จำนวน 114 คน ทำการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้แบบสอบถาม ที่มีค่าดัชนีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในระดับที่ยอมรับได้ที่ 0.808 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์แปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ 1) คุณภาพชีวิตด้านการทำงานอยู่ในระดับพึงพอใจปานกลาง 2) คุณภาพชีวิตด้านครอบครัวอยู่ในระดับพึงพอใจมาก 3) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก 4) คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียดอยู่ในระดับพึงพอใจมาก 5) คุณภาพชีวิตด้านความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับพึงพอใจปานกลาง ตามลำดับ และพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุและรายได้แตกต่างกันจะมีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : คุณภาพชีวิต/พนักงานเก็บขยะ/ภาคใต้

Abstract

This research was a survey study. The objectives of this study were to study the levels of life quality and the factors influencing life quality of garbage workers in sanitary land fill at 5 municipalities. The samples were 114 garbage workers selected by simple random sampling technique. Research instrument was a questionnaire which has a very reliability at 0.808. The statistics were percentages, mean, standard deviation, t-test, and One-way Analysis of variance. The results shown that the scores of the

life quality of subjects as a whole were including 1) the work of life quality at the moderate satisfaction level 2) the family of life quality at the very satisfaction level 3) the environment of life quality at the very satisfaction level 4) the health and stress of life quality at the very satisfaction level and 5) the well-being in everyday life quality at the moderate satisfaction level, respectively. The comparisons of the subject's quality of life, according to personal factors, showed that the subjects of different age and income had different quality of life at the statistically significant levels of 0.05.

Keywords : Quality of life/Garbage workers/Southern

1. บทนำ (introduction)

คุณภาพชีวิต หมายถึง ระดับความเป็นอยู่ที่ดีของสังคมและระดับความพึงพอใจในความต้องการส่วนหนึ่งของมนุษย์ องค์การ UNESCO (1993) คุณภาพชีวิตในการทำงาน (Quality of Work Life) มีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำงาน ปัจจุบัน เพราะมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่าและเป็นต้นทุนทางสังคมที่สำคัญ ปัจจุบันมนุษย์ส่วนใหญ่ต้องเข้าสู่ระบบการทำงานเพื่อให้ได้เงินมาตอบสนองความต้องการความจำเป็นขั้นพื้นฐานของชีวิต ดังนั้นการสร้างสภาวะที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความรู้สึกมั่นคงทั้งสภาวะทางอารมณ์ สภาวะทางจิตวิญญาณ และสภาวะทางสังคม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง (กองสวัสดิการแรงงาน, 2547)

ปิยชาติ ศิลปะสุวรรณ (2557) กล่าวว่าปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทย (municipal solid waste) นับว่าเป็นปัญหาสำคัญที่อยู่คู่กับสังคมไทยมายาวนานไม่ว่าจะเป็นปริมาณการผลิตขยะที่เพิ่มขึ้น ซึ่งจากสถานการณ์ขยะมูลฝอยในปี 2556 มีปริมาณขยะมูลฝอยถึง 26.77 ล้านตัน ซึ่งได้รับการจัดการอย่างถูกต้องเพียง 7.2 ล้านตัน ที่เหลือเป็นการกำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้เพียง 5.1 ล้านตัน ซึ่งปัญหาดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน จากการศึกษาของศรีศักดิ์ สุนทรไชย และวรรณวดี พูลพอกสิน (2548) พบว่า ผลกระทบทางสุขภาพของกลุ่มคนที่สัมผัสกับขยะโดยตรง เช่น ผู้รับซื้อของ

เก่า ซาเล้ง ผู้ค้าขยะและคนเก็บขยะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีผลตรวจสุขภาพทั่วไปและตรวจเฉพาะทางด้านอาชีวอนามัยไม่ปกติ จากการศึกษาของเลิศชัย เจริญธัญรักษ์ และคณะ (2545) พบว่ากลุ่มที่สัมผัสกับขยะโดยตรงจะได้รับบาดเจ็บจากของมีคม เกิดอาการผื่นคัน อาการระคายเคืองและเสียดแทงเนื่องจากฝุ่นละอองและควันไฟจากการเผาขยะ มีอาการหายใจไม่ออกเพราะต้องสูดดมกลิ่น และฝุ่นละอองเป็นประจำโดยปราศจากเครื่องมือป้องกัน ส่วนประชาชนที่อยู่อาณาบริเวณใกล้เคียงมักเป็นโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหารเพราะในบริเวณพื้นที่กำจัดมีแมลงวันเป็นจำนวนมากในการจัดการรูปแบบการจัดเก็บขยะมูลฝอยในชุมชนให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนนั้นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลัก เริ่มจากการทิ้งขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือควรมีการคัดแยกขยะก่อนที่จะทิ้งขยะชนิดใดที่สามารถนำไปใช้ได้อีก หรือสามารถแปรรูปเพื่อสร้างรายได้ให้กับประชาชนและเป็นการรักษาและเป็นการสร้างสุขลักษณะนิสัยในการทิ้งขยะอย่างถูกวิธี จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ข้อมูลด้านคุณภาพชีวิตของกลุ่มพนักงานหรือทำงานสัมผัสกับขยะมูลฝอยในพื้นที่ภาคใต้ยังมีจำนวนจำกัด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาในประเด็นดังกล่าว ดังนั้นวัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของกลุ่มพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในตำแหน่งพนักงานขับรถ พนักงานเก็บรวบรวมขยะ พนักงานเก็บขนขยะ และพนักงานคัดแยกขยะ ซึ่งเป็นกิจกรรมการทำงานในกระบวนการกำจัดและบำบัดขยะแบบฝังกลบ โดยได้กำหนดมาตรวัดคุณภาพชีวิต 5 ด้านเพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ 1) คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน 2) คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว 3) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม 4) คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด 5) คุณภาพชีวิตด้านความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน (สำนักวิจัยพัฒนาบริหารศาสตร์, 2556) และศึกษาคุณภาพชีวิตจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้กลุ่มคนทำงานดังกล่าวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2. วิธีดำเนินการวิจัย (research methodology)

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (survey research) ระหว่างเดือนธันวาคม 2557-ธันวาคม 2558 ทำการสุ่มและการคัดเลือกพื้นที่ฝังกลบขยะแบบถูกหลักสุขาภิบาล 5 แห่ง ที่ตั้งในจังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ซึ่งพื้นที่ฝังกลบขยะทุกแห่งอยู่ภายใต้การบริหารจัดการขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับองค์กรปกครองส่วนตำบล 3 แห่ง และระดับเทศบาล 2 แห่ง และ ณ ปัจจุบันมีกิจกรรมการดำเนินการฝังกลบอยู่ รวมทั้งหมด 5 แห่ง ผู้วิจัยทำการสำรวจและสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงในพนักงานที่ทำงานในกระบวนการบำบัดและกำจัดขยะมูลฝอยแบบฝังกลบในพื้นที่ที่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา ทำการเก็บตัวอย่างจากกลุ่มตัวอย่างไม่ต่ำกว่า 50% ในพนักงานที่ทำงานในกระบวนการบำบัดและกำจัดขยะมูลฝอยแบบฝังกลบในบริเวณที่ฝังกลบขยะที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมรับความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างได้ 5% ของกลุ่มตัวอย่าง (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2549) ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้มีจำนวน 114 คนกลุ่มตัวอย่าง อย่างไรก็ตามเกณฑ์การคัดเลือกประชากรที่ทำการศึกษาค้างนี้คือ กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานที่ทำงานในสถานที่บำบัดและกำจัดขยะมูลฝอยเทศบาลทั้ง 5 แห่งที่คัดเลือกมาจากจังหวัดนครราชสีมาที่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกค้างนี้คือ เกณฑ์การรับอาสาสมัครกลุ่มรับสัมผัสเข้าร่วมโครงการ (inclusion criteria) 1) เป็นคนงานที่ทำงานในสถานที่บำบัดและกำจัดขยะมูลฝอยเทศบาลทั้ง 5 แห่งที่คัดเลือกมาจาก 5 จังหวัดที่มีหน้าที่รับผิดชอบในตำแหน่งพนักงานขับรถ พนักงานเก็บรวบรวมขยะ พนักงานเก็บขนขยะ และพนักงานคัดแยกขยะ โดยมีอายุการทำงานไม่น้อยกว่า 1 ปี 2) เป็นคนงานเพศชายหรือหญิง มีอายุ 20 ปี ขึ้นไป 3) เข้าร่วมในการวิจัยในค้างนี้ด้วยความสมัครใจ

เครื่องมือในการวิจัยค้างนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 2 ส่วน ค้างนี้

1) แบบสอบถามข้อมูลค้างนี้ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา รายได้ พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่

2) ข้อมูลคุณภาพชีวิต ประกอบด้วย (1) คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน (2) คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว (3) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม (4) คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด (5) คุณภาพชีวิตด้านความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน

การศึกษาทำโดยการสอบถามความเห็นจากกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสอบถาม โดยที่ในแต่ละคำถามสามารถเลือกคำตอบที่ตรงกับระดับความเห็นของตนได้เพียง 1 คำตอบ จากคำตอบทั้งหมด 5 คำตอบและกำหนดคะแนน ได้แก่ ใ้มากที่สุด = 5 คะแนน ใ้มาก = 4 คะแนน ใ้ = 3 คะแนน ใ้ไม่ = 2 คะแนน และใ้ไม่ที่สุด = 1 คะแนน หลังจากนั้นจะทำการแปรความหมายคะแนน โดยสำนัก

พัฒนาบริหารศาสตร์ ปี 2556 ได้กำหนดเกณฑ์ ค้างนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1) ความตรงตามเนื้อหา (content validity) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบหาความตรงของเนื้อหาซึ่งผู้วิจัยได้แก้ไขและปรับปรุงตามคำแนะนำ

2) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบ (pretest) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาค้างนี้จำนวน 30 ชุด เพื่อหาความเชื่อถือได้ (reliability) ในการศึกษาค้างนี้ผลการทดสอบระดับความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) เท่ากับ 0.808

ข้อมูลที่ได้จะวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของกลุ่มตัวอย่างโดยการทดสอบค่าที (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA)

3. ผลการวิจัย (results)

3.1 ข้อมูลค้างนี้ของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาค้างนี้จำนวนทั้งหมด 114 คน เป็นลูกจ้างชั่วคราวของหน่วยงานของเทศบาล เป็นเพศชายจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 74.6 และเป็นเพศหญิงจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 25.4 ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 20-34 ปี จำนวน 66 คิดเป็นร้อยละ 57.9 มีการศึกษาในระดับมัธยมปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 38.6 ส่วนใหญ่มีรายได้น้อยกว่า 7,500 บาทต่อเดือน จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 56.1 และมีพฤติกรรมดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 57.9 ตามลำดับ

3.2 ระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพชีวิต

3.2.1 คุณภาพชีวิตด้านการทำงานในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ความพอใจในเรื่องความมั่นคง ความก้าวหน้า รายได้ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและความปลอดภัยในการทำงาน (ตารางที่ 1) ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง (ค่าเฉลี่ย) พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 39.5 จะทำงานเก็บขยะ/คัดแยกขยะต่อไป มีระดับความคิดเห็นที่จะประกอบอาชีพนี้ต่อไปในระดับปานกลาง (3.29) ร้อยละ 34.3 ของกลุ่มตัวอย่างมีรายได้ที่ไม่แน่นอนและมีความพึงพอใจระดับปานกลาง (3.25) ร้อยละ 30.7 ของกลุ่มตัวอย่างคิดว่าอาชีพเก็บขยะ/คัดแยกขยะมีความมั่นคงและมีความพึงพอใจระดับ

ปานกลาง (3.30) ร้อยละ 50.9 ของกลุ่มตัวอย่างพอใจกับรายได้ในแต่ละเดือนในระดับปานกลาง (3.11) ร้อยละ 43.0 ของกลุ่มตัวอย่างเคยประสบอุบัติเหตุ/เจ็บป่วยจากการทำงานและมีความพึงพอใจความปลอดภัยในการทำงานในระดับน้อย (2.41) ร้อยละ 36.8 ของกลุ่มตัวอย่างไม่เคยได้รับการอบรมเทคนิคการทำงานที่ปลอดภัยและมีความพึงพอใจระดับปานกลาง (3.09) และร้อยละ 62.4 ของกลุ่มตัวอย่างมีสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานและมีความพึงพอใจระดับปานกลาง (3.49) ตามลำดับ อย่างไรก็ตามโดยภาพรวมผลการวิจัยพบว่าคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจระดับปานกลาง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของระดับความคิดเห็นที่มีต่อการทำงาน ของคนงานที่สัมผัสกับขยะ (n = 114)

คุณภาพชีวิต ด้านการทำงาน	ระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ย $\pm$ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน (ร้อยละ)					การแปลผล (ค่าเฉลี่ย $\pm$ ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ท่านยังทำงานเก็บขยะ/ คัดแยกขยะต่อไปเรื่อยๆ	4.58 $\pm$ 1.42 45 (39.5)	4.35 $\pm$ 1.01 12 (10.5)	3.49 $\pm$ 1.42 20 (17.5)	2.39 $\pm$ 1.51 17 (15.0)	1.48 $\pm$ 1.05 20 (17.5)	ปานกลาง (3.29 $\pm$ 1.32)
ท่านคิดว่าอาชีพนี้มีรายได้ ที่แน่นอน	4.57 $\pm$ 1.45 20 (17.5)	4.37 $\pm$ 1.07 20 (17.5)	3.45 $\pm$ 1.35 12 (10.5)	2.46 $\pm$ 1.09 39 (34.3)	1.40 $\pm$ 0.57 23 (20.2)	ปานกลาง (3.25 $\pm$ 1.33)
ท่านคิดว่าอาชีพนี้ มีความมั่นคง	4.89 $\pm$ 1.51 35 (30.7)	4.48 $\pm$ 1.08 21 (18.4)	3.50 $\pm$ 1.31 18 (15.8)	2.32 $\pm$ 1.12 10 (8.8)	1.30 $\pm$ 0.85 30 (26.3)	ปานกลาง (3.30 $\pm$ 1.49)
ท่านพอใจกับรายได้ จากการประกอบอาชีพนี้	4.59 $\pm$ 1.02 9 (7.9)	4.08 $\pm$ 1.58 12 (10.5)	3.10 $\pm$ 1.02 14 (12.3)	2.42 $\pm$ 1.78 58 (50.9)	1.34 $\pm$ 0.78 21 (18.4)	ปานกลาง (3.11 $\pm$ 1.91)
ท่านเคยประสบอุบัติเหตุ/ เจ็บป่วยจากการทำงาน	4.52 $\pm$ 1.01 49 (43.0)	3.51 $\pm$ 1.58 31 (27.2)	2.51 $\pm$ 1.03 2 (1.7)	1.52 $\pm$ 0.21 14 (12.3)	1.10 $\pm$ 0.24 18 (15.8)	น้อย (2.41 $\pm$ 1.25)
ท่านเรียนรู้/อบรม เทคนิคการทำงานที่ ปลอดภัย	4.72 $\pm$ 1.78 11 (9.6)	4.28 $\pm$ 1.28 18 (15.8)	3.45 $\pm$ 1.09 29 (25.5)	2.02 $\pm$ 0.45 42 (36.8)	1.01 $\pm$ 0.14 14 (12.3)	ปานกลาง (3.09 $\pm$ 1.55)
ความสัมพันธ์กับเพื่อน ร่วมงานเป็นไปด้วยดี	4.99 $\pm$ 1.79 71 (62.4)	4.48 $\pm$ 1.32 12 (10.5)	3.49 $\pm$ 1.19 9 (7.9)	2.49 $\pm$ 0.65 20 (17.5)	1.45 $\pm$ 0.52 2 (1.7)	ปานกลาง (3.49 $\pm$ 1.54)
ภาพรวมของคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน						ปานกลาง (3.12 $\pm$ 1.48)

3.2.2 คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว หมายถึง ความพึงพอใจเกี่ยวกับความผูกพัน การช่วยเหลือเกื้อกูล และการพึ่งพาอาศัยกันทั้งในด้านจิตใจและวัตถุของสมาชิกในครอบครัว รวมถึงภาระในการเลี้ยงดูบุคคลที่ไม่สามารถประกอบอาชีพใดๆ ได้อีกด้วยการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวครั้งนี้ ได้แบ่งประเด็นของการศึกษาออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ความคิดเห็นที่มีต่อครอบครัวของตัวเองและการใช้เวลาอยู่ร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว 2) บุคคลที่พึ่งพาได้ และ 3) ภาระในการเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 42.1 ของกลุ่ม

ตัวอย่างมีเวลาในการร่วมคิดปรึกษา แก้ไขเมื่อมีปัญหา/การใช้เวลาร่วมกันในระดับปานกลาง (2.98) เฉลี่ยประมาณ 2-3 วันต่อสัปดาห์ ร้อยละ 28.1 ของกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ในระดับปานกลาง (2.91) และร้อยละ 27.2 ของกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีความสามารถรับภาระในการเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวได้ปานกลาง (3.38) ตามลำดับ (ตารางที่ 2) อย่างไรก็ตามโดยภาพรวมผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจระดับปานกลาง

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของระดับความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ของคนงานที่สัมผัสกับขยะ (n = 114)

คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว	ระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ย $\pm$ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน (ร้อยละ)					การแปลผล (ค่าเฉลี่ย $\pm$ ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ความคิดเห็นต่อครอบครัว/ การใช้เวลาร่วมกัน*	4.59 $\pm$ 1.57 17 (15.0)	3.65 $\pm$ 1.06 21 (18.4)	2.54 $\pm$ 1.11 48 (42.1)	2.49 $\pm$ 1.15 23 (20.2)	1.41 $\pm$ 0.52 5 (4.4)	ปานกลาง (2.98 $\pm$ 1.10)
ความสามารถพึ่งพาตนเองได้	4.69 $\pm$ 1.24 29 (25.5)	3.51 $\pm$ 1.16 5 (4.4)	2.55 $\pm$ 1.12 32 (28.1)	2.27 $\pm$ 1.51 25 (21.9)	1.50 $\pm$ 0.22 23 (20.1)	ปานกลาง (2.91 $\pm$ 1.01)
ความสามารถรับภาระในการเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว	4.99 $\pm$ 1.38 31 (27.2)	4.49 $\pm$ 1.18 28 (24.5)	3.48 $\pm$ 1.07 14 (12.3)	2.48 $\pm$ 1.12 17 (15.0)	1.51 $\pm$ 0.45 24 (21.0)	ปานกลาง (3.38 $\pm$ 1.54)
ภาพรวมของคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว						ปานกลาง (3.09 $\pm$ 1.09)

* น้อยที่สุด 0-1.2 วัน/สัปดาห์ น้อย 1.3-2.5 วัน/สัปดาห์ ปานกลาง 2.6-3.8 วัน/สัปดาห์ มาก 3.9-5.1 วัน/สัปดาห์ มากที่สุด 5.2 วัน/สัปดาห์

3.2.3 คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด หมายถึง อาการทางด้านร่างกายและจิตใจที่แสดงออกมา อันบ่งบอกถึงภาวะของสุขภาพทางกายและระดับความเครียดของจิตใจ การศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียดในครั้งนี้ ได้แบ่งประเด็นของการศึกษาออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1) การเจ็บป่วย และ 2) การมีภาวะความเครียด ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นร้อยละของ

กลุ่มตัวอย่าง (ค่าเฉลี่ย) พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 34.3 ประสบกับการเจ็บป่วยบ่อยครั้ง (มากที่สุด) เช่น อาการปวดเมื่อยตามตัว ไข้หวัด เป็นต้น (4.99) และร้อยละ 34.3 ของกลุ่มตัวอย่างมีภาวะความเครียดในระดับมาก (4.17) ตามลำดับ (ตารางที่ 3) อย่างไรก็ตามโดยภาพรวมผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจระดับมาก

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของระดับความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด ของคนงานที่สัมผัสกับขยะ (n = 114)

คุณภาพชีวิต ด้านสุขภาพและ ความเครียด	ระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ย $\pm$ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน (ร้อยละ)					การแปรผล (ค่าเฉลี่ย $\pm$ ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ท่านประสบกับ การเจ็บป่วย	4.99 $\pm$ 1.58 39 (34.3)	4.49 $\pm$ 1.01 15 (13.1)	3.48 $\pm$ 1.49 12 (10.5)	2.49 $\pm$ 1.50 48 (42.1)	-	มาก (3.89 $\pm$ 1.15)
ท่านมีภาวะ ความเครียด	4.72 $\pm$ 1.20 17 (15.0)	4.17 $\pm$ 1.05 39 (34.3)	3.20 $\pm$ 1.41 14 (12.1)	2.00 $\pm$ 1.07 44 (38.6)	-	มาก (3.52 $\pm$ 1.13)
ภาพรวมของคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด						มาก (3.71 $\pm$ 0.26)

3.2.4 คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความรู้สึกจากการที่ได้รับผลกระทบจากมลภาวะต่างๆ ที่เกิดขึ้นบริเวณใกล้บ้านทั้งผลกระทบทางกายและทางจิตใจ การศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมครั้งนี้ ได้แบ่งประเด็นของการศึกษาออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกในชีวิตประจำวันมากที่สุด และ 2) ความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษา ระดับความคิดเห็นร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง (ค่าเฉลี่ย) พบว่า

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 59.6 ประสบกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่กระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวันในระดับมาก (4.31) และร้อยละ 44.7 ของกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อมบริเวณที่ทำงานและบ้านเรือนอาศัยในระดับน้อย (2.37) ตามลำดับ (ตารางที่ 4) อย่างไรก็ตาม โดยภาพรวมผลการวิจัยพบว่าคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจระดับปานกลาง

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของระดับความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ของคนงานที่สัมผัสกับขยะ (n = 114)

คุณภาพชีวิต ด้านสิ่งแวดล้อม	ระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ย $\pm$ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน (ร้อยละ)					การแปรผล (ค่าเฉลี่ย $\pm$ ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ที่กระทบต่อการดำเนิน ชีวิตประจำวัน	4.99 $\pm$ 1.05 68 (59.6)	4.47 $\pm$ 1.01 25 (22.0)	3.45 $\pm$ 1.03 21 (18.4)	-	-	มาก (4.31 $\pm$ 0.77)
ความพึงพอใจ ในสิ่งแวดล้อม	-	11 (9.6)	47 (41.3)	51 (44.7)	5 (4.3)	น้อย (2.37 $\pm$ 1.15)
ภาพรวมของคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม						ปานกลาง (3.55 $\pm$ 1.67)

3.2.5 คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน หมายถึง ความพึงพอใจต่อการได้รับบริการที่ดีจากหน่วยงานภาครัฐในด้านการศึกษา คมนาคม สาธารณสุข สาธารณูปโภคต่างๆ การดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งความพึงพอใจในด้านราคาสินค้าอุปโภคบริโภค และค่าสาธารณูปโภคที่เป็นอยู่ การศึกษาคุณภาพชีวิตทางด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวันครั้งนี้ ได้แบ่งประเด็นการศึกษาออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับราคาสินค้าที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการของรัฐด้านต่างๆ และ 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ผลการศึกษา

ระดับความคิดเห็นร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง (ค่าเฉลี่ย) พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 65.8 ไม่พึงพอใจเกี่ยวกับราคาสินค้าในชีวิตประจำวัน ณ เวลาปัจจุบัน (1.10) ร้อยละ 30.0 ของกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริการของรัฐในระดับมาก (4.39) และร้อยละ 30.0 ของกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในระดับปานกลาง (2.54) ตามลำดับ (ตารางที่ 5) อย่างไรก็ตามโดยภาพรวมผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตด้านความเป็นอยู่ประจำวัน กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจระดับปานกลาง

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของระดับความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพชีวิตด้านความเป็นอยู่ประจำวัน ของคนงานที่สัมผัสกับขยะ ($n = 114$)

คุณภาพชีวิตด้านความเป็นอยู่ประจำวัน	ระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ย $\pm$ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน (ร้อยละ)					การแปลผล (ค่าเฉลี่ย $\pm$ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ความพึงพอใจเกี่ยวกับราคาสินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน	-	3.51 $\pm$ 0.13 10 (8.8)	2.52 $\pm$ 0.42 5 (4.3)	1.52 $\pm$ 0.31 24 (21.1)	1.10 $\pm$ 0.12 75 (65.8)	น้อย (2.16 $\pm$ 0.11)
ความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริการของรัฐ	4.89 $\pm$ 1.05 25 (21.9)	4.39 $\pm$ 1.42 34 (30.0)	3.48 $\pm$ 1.21 31 (27.2)	2.48 $\pm$ 1.12 10 (8.8)	1.50 $\pm$ 0.11 14 (12.1)	ปานกลาง (3.35 $\pm$ 1.38)
ความพึงพอใจเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	4.52 $\pm$ 1.21 19 (16.7)	3.52 $\pm$ 1.01 28 (24.5)	2.54 $\pm$ 1.11 34 (30.0)	1.52 $\pm$ 0.95 20 (17.5)	1.04 $\pm$ 0.55 13 (11.3)	ปานกลาง (2.58 $\pm$ 1.54)
ภาพรวมของคุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน						ปานกลาง (2.66 $\pm$ 1.72)

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุและรายได้แตกต่างกันจะมีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนเพศ ระดับการศึกษา

พฤติกรรมการสูบบุหรี่ และพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ที่แตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับคุณภาพชีวิต

พารามิเตอร์	กลุ่มรับสัมผัส (n = 114)	(ร้อยละ)	Mean	S.D.	t	p-value
เพศ						
ชาย	85	74.6	3.81	1.11	1.65	0.081
หญิง	29	25.4	3.74			
อายุ (ปี)						
≤ 34	66	57.9	3.21	1.24	2.74	0.001
> 34	48	42.1	3.54	1.13		
Mean ± S.D. = 34.21 ± 12.20 ปี						
ระดับการศึกษา						
≤ มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	60	52.6	3.21	1.12	1.47	0.064
> มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	44	47.4	3.34	1.18		
รายได้/เดือน (บาท)						
< 7500	76	66.7	3.21	0.98	2.45	0.012
≥ 7500	38	33.3	3.58	0.97		
Mean S.D. = 7498 231.14 บาทต่อเดือน						
พฤติกรรมการสูบบุหรี่						
สูบบุหรี่	50	43.9	3.45	0.93	1.32	0.121
ไม่สูบบุหรี่	64	56.1	3.52	1.12		
พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์						
ดื่ม	66	57.9	3.12	0.90	1.62	0.061
ไม่ดื่ม	48	42.1	3.09	1.08		

4. อภิปรายผล (discussions)

จากผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีความตั้งใจที่จะทำงานคัดแยกขยะ/เก็บขยะต่อไปเรื่อยๆ แม้จะทราบสถานะของตนเองว่าเป็นแค่ลูกจ้างชั่วคราวของ อบท. จากการศึกษาปัจจัยด้านอายุส่งผลให้เกิดความแตกต่างกันต่อระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตพบว่า กลุ่มคนงานที่มีอายุมากกว่า 34 ปี จะมีระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตด้านต่างๆ ไปในทิศทางบวกมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 34 ปี เนื่องจากกลุ่มดังกล่าวยังมีความคาดหวังว่าจะสามารถเปลี่ยนงานและมีรายได้จากการประกอบอาชีพอื่นๆ ได้ดีกว่า

การเป็นลูกจ้างของ อบท. ในตำแหน่งพนักงานเก็บขยะมูลฝอย สำหรับปัจจัยด้านรายได้ส่งผลให้เกิดความแตกต่างกันต่อระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิต จากการสอบถามเชิงลึกพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้มากกว่าหรือเท่ากับ 7,500 บาทต่อเดือน จะมีระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตด้านต่างๆ ไปในทิศทางบวกมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 7,500 บาทต่อเดือน อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวจะมีความกังวลกับรายได้ในแต่ละเดือน ซึ่งส่วนมากจะมีปัญหาเรื่องค่าครองชีพที่ไม่สมดุลระหว่างรายรับกับรายจ่ายในแต่ละเดือน สอดคล้องกับการศึกษาของกิจจุฑา

ไกรวาส และนันทนา สันตติวุฒิ (2546) พบว่าผู้มีอาชีพเก็บขยะมีรายได้ไม่เพียงพอ ส่งผลถึงการเข้าถึงการเข้ารับบริการของรัฐ การรักษาพยาบาล จนนำไปสู่การเกิดปัญหาต่อสุขภาพเรื้อรังและเกิดความเครียดในที่สุด อย่างไรก็ตามกลุ่มอาชีพดังกล่าว ส่วนใหญ่ไม่มีความกังวลว่าจะไม่มีรายได้เลยในแต่ละเดือน เนื่องจากความเชื่อที่ว่า ขยะจะไม่หมดไปจากโลกนี้ และตระหนักดีว่าการทำงานในกลุ่มอาชีพดังกล่าวมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตามจากลักษณะงานของพนักงานเก็บขยะจะมีระยะเวลาการทำงานที่ยาวนาน บางคนทำงานโดยไม่วันหยุด และบางวันต้องทำงานมากกว่า 1 ผลัด สอดคล้องกับการศึกษาของศิริพรรณ ศิริสกุล (2554) ที่ได้รายงานมาว่า จากสาเหตุที่กล่าวมาข้างต้นนำไปสู่การเกิดอุบัติเหตุในคนงานเก็บขยะ และนำไปสู่ความเครียดในคนงานกลุ่มดังกล่าว จากการศึกษพบว่า คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพเนื่องจากการเจ็บป่วยอยู่ในระดับมาก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยประสบอุบัติเหตุหรือเกิดอาการเจ็บป่วยเนื่องจากการประกอบอาชีพดังกล่าว เช่น ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ระบายท้อง ผื่นคัน เป็นต้น สอดคล้องกับรายงานประจำปีของสำนักงานควบคุมโรคที่ 4 จังหวัดราชบุรี (2550) ที่พบว่าพนักงานเก็บขยะของเทศบาลมีอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อจากการยกของหนัก รองลงมาคือมีอาการไข้และโรคระบบทางเดินหายใจ เช่นเดียวกับการศึกษาของฐิติรัตน์ อำไพ (2547) ที่พบว่า พนักงานเก็บขยะได้รับบาดเจ็บระหว่างปฏิบัติงาน สาเหตุแรกเนื่องจากถูกของมีคมบาด รองลงมาคือถูกแมลงสัตว์กัดต่อยขณะที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้พบปะหรือ/ร่วมแก้ไขปัญหากับสมาชิกในครอบครัว สมาชิกในครอบครัวมีความห่วงใยซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะในยามที่เจ็บป่วยไม่สบาย และมีความภาคภูมิใจที่สามารถเลี้ยงดูลูก พ่อแม่ของตัวเองได้ตามอัธยาศัย ที่ตนเองสามารถทำได้ ในด้านความเครียดพบว่าส่วนใหญ่ กลุ่มตัวอย่างมีความเครียดในระดับมาก เช่น นอนไม่หลับ ใจสั่น หัวใจเต้นผิดปกติ เบื่ออาหาร เป็นต้น อาจเนื่องจากสถานการณ์การทำงานจริง มีจำนวน/ปริมาณขยะเป็นจำนวนมาก ดังนั้น บางครั้งจะทำให้แผนการทำงานไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีชั่วโมงการทำงานที่ยาวนานจนเกินไป สอดคล้องกับการศึกษาของนราธิรัตน์ ธนกุลพรรณ (2548) ที่พบว่าการทำงานติดต่อกันหลายชั่วโมงมีผลต่อความเหนื่อยล้า อันเป็นสาเหตุทำให้เกิดความผิดปกติทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทำให้มีเวลาพักผ่อนไม่เพียงพอ ขาดการพบปะเพื่อนฝูงและครอบครัวลดน้อยลง

ด้วย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องประสบกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและส่งผลกระทบต่อสุขภาพและการดำเนินชีวิตประจำวันหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากต้องสัมผัสกับขยะมูลฝอยโดยตรง ได้แก่ กลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ของน้ำขยะและขยะ การสัมผัสกับสารปนเปื้อนต่างๆ เช่น โลหะหนักต่างๆ ยาฆ่าแมลง เป็นต้น

5. สรุปและข้อเสนอแนะ

(conclusion and recommendations)

สรุปผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตด้านการทำงานของพนักงานอยู่ในระดับปานกลาง คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียดอยู่ในระดับมาก คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง และคุณภาพชีวิตในด้านความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มพนักงานเก็บขยะส่วนใหญ่ทราบว่าการทำงานที่ต้องสัมผัสกับขยะมูลฝอยอาจเป็นสาเหตุที่อาจทำให้เกิดผลกระทบทางสุขภาพได้ รวมทั้งทราบแนวทางในการป้องกันตนเองที่จะลดความเสี่ยงอันตรายที่อาจเกิดจากการทำงานได้ อย่างไรก็ตามขณะที่ปฏิบัติงานจริงๆ อาจมีปัจจัยอื่นๆ ส่งเสริมให้เกิดความไม่ปลอดภัยในการทำงานหรือมีพฤติกรรมสุขลักษณะที่ไม่ปลอดภัยได้ เช่น การใช้ผ้าปิดจมูกซ้ำหลายๆ ครั้ง เพราะต้องการประหยัดค่าใช้จ่าย หรือการล้างมือด้วยน้ำเปล่าโดยไม่ได้ใช้สบู่หรือสารซักฟอกอื่นๆ ร่วมด้วย เนื่องจากมีความคิดเห็นว่าน่าจะสะอาดเพียงพอแล้ว เป็นต้น ดังนั้น การอบรมให้ความรู้ด้านสุขภาพ ผลกระทบต่อสุขภาพจากการทำงาน และการอบรมส่งเสริมการใช้อุปกรณ์ป้องกันและสุขลักษณะที่ดีในขณะทำงานจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้การตรวจสุขภาพแบบพิเศษ เช่น การตรวจสมรรถภาพปอด หรือการตรวจตัวอย่างชีวภาพทางห้องปฏิบัติการ เช่น ตรวจระดับโลหะหนักในปัสสาวะหรือเลือดก็มีความจำเป็นเพื่อเฝ้าระวังสุขภาพให้แก่กลุ่มอาชีพดังกล่าว

6. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 มหาวิทยาลัยทักษิณ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณสำหรับการสนับสนุนให้โครงการวิจัยบรรลุผลสำเร็จด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม. (2550).
สรุปรายงานประจำปี 2550 เอกสารอัดสำเนา, สำนักงาน
ป้องกันและควบคุมโรคที่ 4 จังหวัดชลบุรี.
- กองสวัสดิการแรงงาน. (2547). คุณภาพชีวิตการทำงาน
(Quality of Work Life). *อนุสารแรงงาน*. 11(4), 17-22.
- กิจจุฑา ไกรวาส, และนันทนา สันตติวุฒิ. (2546). รายงาน
วิจัยย่อยฉบับสมบูรณ์คุณภาพชีวิตของผู้ประกอบอาชีพ
เก็บขยะในจังหวัดชลบุรี. ชุดโครงการพัฒนาระบบ
สวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย
สนับสนุนโดยสำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- จิตติรัตน์ อำไพ. (2547). วิธีชีวิตการทำงานกับสภาวะสุขภาพ
อนามัยของผู้มีอาชีพเก็บขยะ กรณีศึกษาชุมชนกองขยะ
หนองแขม (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต). สาขา
พัฒนาแรงงานและสวัสดิการ, คณะสังคมสงเคราะห์
ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2549). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทาง
สถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ: วี อินเทอร์เน็ต พรินท์.
- นรรัตน์ ธนกุลพรรณ. (2548). ภาวะสุขภาพจิตของพนักงาน
เก็บขยะในกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
ศาสตรบัณฑิต). สาขาวิชาสุขภาพจิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยชาติ ศิลปะสุวรรณ. (2557). บทความวิชาการ เรื่อง
ขยะมูลฝอยชุมชน ปัญหาใหญ่ทุกประเทศกำลังเผชิญ
(Municipal solid waste : The Significant
problem of Thailand). ค้นเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์
2557 จาก [http://nrei.rmutsv.ac.th/sites/default/
files/poprosal/%E0%B8 PDF](http://nrei.rmutsv.ac.th/sites/default/files/poprosal/%E0%B8 PDF).
- ราชกิจจานุเบกษา (ฉบับกฤษฎีกา) รัฐธรรมนูญแห่งราช
อาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.
- เลิศชัย เจริญธัญรักษ์ และคณะ. (2545). โครงการ
ศึกษาเพื่อประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากนโยบาย
การจัดการมูลฝอย เทศบาลขอนแก่น. กรุงเทพฯ:
สถาบันวิจัยเชิงระบบสาธารณสุข.
- ศิริพรรณ ศิริสกุล. (2554). ภาวะสุขภาพของพนักงาน
เก็บขยะ: กรณีศึกษาเทศบาลในจังหวัดนครปฐม
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต). สาขาวิชาวิทยาศาสตร์
สิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ศรัคักดิ์ สุนทรไชย, และวรรณวดี พูลพอกสิน. (2548). การ
ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและสภาวะแวดล้อมของแรงงาน
ค้าขายและแรงงานที่เกี่ยวข้อง. บทสรุปผู้บริหาร. ค้น
เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2557 จาก [https://www.
gotoknow.org/posts/567450](https://www.gotoknow.org/posts/567450).
- สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2556). บท
สังเคราะห์งานวิจัยคุณภาพชีวิตของคนไทย 2553-2555.
กรุงเทพฯ: สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- UNESCO. (1993). *Quality of life improvement
programmes*. Bangkok: UNESCO regional Office.

